

Carys Davies

Un dia clar

Traducció d'Anna Llisterri

edicions

62

CARYS DAVIES

Un dia clar

Traducció d'Anna Llisterri

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *Clear*
© Carys Davies, 2024

Publicat originalment per Granta Books.
Drets de traducció acordats per MB Agencia Literaria SL
i The Clegg Agency, Inc, EUA.
Tots els drets reservats.

*La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.
La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté
l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.
En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.
A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores
i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.
Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar
o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web
www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.
Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol
de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies
d'intel·ligència artificial.*

Primera edició: gener del 2025

© de la traducció: Anna Llisterri, 2025

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.edicions62.cat

Fotocomposició: Grup62

DIPÒSIT LEGAL: B. 20.943-2024
ISBN: 978-84-297-8231-8

Va pensar que tant de bo sabés nedar; el cinturó salvavides li semblava molt poca cosa i no havia estat cap consol que li diguessin que no patís, que els homes tampoc no sabien nedar.

Cada vegada que pujaven albirava la costa rocosa, els penya-segats, l'absència de qualsevol lloc on desembarcar; cada vegada que baixaven, les roques desapareixien i les substituïa una muralla líquida de gris.

Va tancar els ulls.

Pom.

Per l'amor de Déu.

Es va aferrar a la borda quan van començar a enfilar-se un altre cop i va veure, per damunt dels penya-segats, mil ocells que planaven i volaven en cercles. Quan la barqueta es va inclinar cap endavant, i es va precipitar a la vall buida de l'altra banda, va saber que aquella vegada seria l'última.

Però després d'una hora en el que més tard un dels homes va descriure com «un mar envalentit», en John Ferguson es va trobar dipositat, sa i estalvi, juntament amb el seu sarró i la caixa, a l'estreta franja de platja sorrenca que, malgrat les aparences, va resultar que existia a l'ombra dels penya-segats monstruosos.

Ah, quin alleujament sentir terra sòlida sota les soles de les sabates xopes!

Ah, quin alleujament veure com l'aigua li regalimava de l'abric a la sorra atapeïda i veure, al lluny —tal com li havia dit l'Strachan—, la casa de l'administrador, pàl·lida i gairebé lluminosa en la penombra platejada de la tarda.

Amb els dits gelats, es va descordar el cinturó salvavides i el va tirar alegrement a l'interior de la barca. Es va deslligar el mocador del coll, el va retorçar per treure'n l'aigua i se'l va tornar a posar. Es va escórrer tan bé com va poder l'aigua de mar de les mànigues i les butxaques de l'abric i va saltar amunt i avall unes quantes vegades amb les sabates xopes en un esforç per escalfar-se. Va donar gràcies a Déu per haver-lo deslliurat.

Ara només faltava, abans que els homes tornessin a obrir-se pas per les aigües turbulentes fins a la *Lily Rose*, que un d'ells li portés la caixa mentre ell el seguia amb el sarró, buscant el camí entre les roques com un ocell camallarg, alt i lleugerament malnodrit, amb els cabells negres i fins onejant en vertical entre el vent persistent, parlant en silenci amb la seva dona absent:

«Ja ho veus, Mary, tot va bé. Soc aquí. He arribat. Estic bé. No cal que pateixis. Faré el que he vingut a fer i, abans que te n'adonis, seré a casa».

L'oratge estava encalmat i plovia fluixet.

L'Ivar va treballar molt tot el matí, posant gespa i palla noves als llocs on el mal temps havia arrencat trossos de teulada, lligant-ho tot amb les seves cordes retorçades i amb pes. Li donava una bona sensació de calma fer la feina: enfilar-se a la teulada i tornar a baixar, anar amb pas feixuc amunt i avall pel terra fangós i parar de tant en tant per esmolar el ganivet.

Quan va arribar el vespre, es va posar a la gatzoneta a la vora del foc per fer-se el sopar, bullint la llet molta estona fins que va agafar el color fosc i el gust acre que li agradaven. Quan va acabar de menjar, va fregar l'interior de l'olla i va netejar la capa de sutge del cul, i després va seure a la seva cadira de braços amb l'olla neta a la falda perquè era l'època de l'any en què els dies són llargs i les nits curtes i l'Ivar gairebé mai no es molestava a estirar-se a dormir.

A fora, a l'altra banda de les parets gruixudes de pedra de casa seva, els contorns de l'illa es retiraven breument en la foscor, però sense arribar a desaparèixer mai del tot, i aviat la llum començava a caure per l'obertura de la teulada al damunt de la llar de foc, formant una columna

lluient de brins de palla i escates de peix i miques de flocs de llana flotants que girava a poc a poc.

Queia al terra d'argila trepitjada i al cantell de la taula baixa i a l'olla de la falda de l'Ivar i a la cara adormida de l'Ivar, il·luminant-la i separant-la de la penombra que l'envoltava igual com fan alguns quadres: una cara arrugada i desgastada per l'oratge, pesada, que d'alguna manera semblava cisellada; no era una cara de vell, però tampoc no era jove.

Tenia els cabells del color de la palla bruta, la barba més fosca, més marró, espessa i potser embrutida, amb una clapa grisa al costat esquerre de la mandíbula que destacava entre la resta com la ditada d'una criatura. Com que no tenia mirall, no tenia una imatge mental clara del seu aspecte més enllà dels reflexos incerts que veia de vegades a les basses i bassals de l'illa, tot i que evidentment era conscient de si mateix en relació amb l'entorn: que era prou alt per haver-se d'ajupir quan es movia per l'interior de la casa petita i de sostre baix; que era prou ample per omplir el marc de la porta quan abaixava el cap per passar-hi; que era prou fort, tot i la malaltia de l'hivern passat, per dur a terme totes les tasques que calia dur a terme.

Quan va arribar del tot l'alba, va sortir a fora.

El rierol de sota la casa s'havia tornat més ample amb la pluja i a tot arreu la terra era molla. A la font el fang li va llepar els peus.

Va posar aigua per beure a la vaca vella i va comprovar-li el nus del ronsal, i després va anar a buscar la Pegi al tros i es va estar parlant amb ella una estona, acariciant-li la crinera aspra i escabellada amb el dors de la mà. Li va dir que era una col vella i una persona ximpleta i estrafo-lària, i una munió d'altres noms afectuosos que li havia

posat en la seva llengua. Amb la primera llum del dia el pelatge de l'animal semblava mat i ple de pols, d'un color gris brut amb matisos entre grocs i blavosos.

—*Prus!* —va dir al capdavall, que era la paraula que feia servir per avisar-la que tenien feina per fer i que era hora de posar-se en marxa.

A la casa de l'administrador, després d'haver obert la porta tancada amb clau i passat a dins, en John Ferguson va buidar el sarró damunt del llit estret: la camisa de recanvi i la segona muda de roba interior; la pinta i el sabó; el llibre de comptes blau i els seus papers; els estris d'escriure i el retrat de la Mary dins del marc de cuir treballat; la pistola, la pólvora, la munició.

No era tan acollidora com l'Strachan li havia fet creure; si mai havia estat un allotjament còmode, ara ja no.

Al llit estret de ferro no hi havia cap manta, i les úniques altres peces de mobiliari eren una taula baixa amb tres potes i un sol tamboret. Va pensar que potser li aniria millor a l'església, però quan va baixar-hi a investigar sota un cel que s'aclaria, va descobrir que el petit edifici gris era ple de palla, i una gran part del sostre s'havia ensorrat.

Bé.

Almenys hi havia una olla per cuinar a la llar de foc i en un prestatge de darrere la casa va trobar una petita provisió de torba. També tenia la caixa, amb la coca de fruita confitada de la Mary i la resta de menjar a dins. Totes aquestes coses eren dons, i va moure els llavis en una pregaria silenciosa donant gràcies per cadascuna d'elles.

També es va recordar que havia sobreviscut a un llarg i terrible viatge per mar i que, lloat sia Déu, ja no estava marejat. Va donar gràcies per això, també, i quan es va deixar caure al petit tamboret es va recordar que li pagaven, a més.

Doncs bé.

Encendria foc a la llar i s'assecaria la roba i es prepararia alguna cosa per menjar i intentaria dormir bé una nit, i l'endemà al matí faria una volteta per l'illa, dedicaria el dia a orientar-se, i després aniria a trobar l'home.

L'Ivar va menar la Pegi pel costat de la font i al voltant de la base de la muntanya punxeguda. Els coves buits que portava l'animal cruixien mentre caminaven.

A un ritme lent i constant, van anar en direcció a la costa fins que van veure una llengua de terra baixa a sota de la muntanya blanca que estava coberta pel mar durant la marea entrant però quedava seca durant la sortint.

Ara estava descoberta, un banc allargat que formava un coll de terra entre els dos trossos d'aigües poc fondes a banda i banda, i va ser cap a aquesta franja estreta de terra seca i rocallosa que es va dirigir l'Ivar, després de deixar pasturant la Pegi, portant la capsa de fusta on recollia i guardava l'esquer.

Gairebé no feia gens de vent, només una brisa lleugera que venia cap a la costa, suau i constant contra el cos i la cara, i es va quedar dret un moment gaudint de la sensació del vent despenyant-li els cabells. Aquesta primavera passada havia sortit molt poc, primer per la malaltia i després pel mal temps, que havia estat massa rúfol per fer gaire feina a fora, i era impossible pescar a les roques, amb el mar inquiet i revoltat i salvatge, el ruixim de les onades pesants que colpejaven la riba i formaven una boira densa al llarg de

la costa. Havia passat la major part del temps fent mitja, sobretot assegut a la cadira de braços del costat de la llar de foc però també de vegades al tamboret de l'estable amb la Pegi, parlant amb ella de tant en tant però sobretot assegut fent-li companyia amb un mitjó o una gorra o el que fos que feia en aquell moment. Mentre caminava pel banc de sorra entre les dues aigües somes amb el vent que es movia lleuger, va pensar en allò, en aquell plaer: seure amb la Pegi i fer mitja sense dir res; la Pegi molt quieta, les mans d'ell amb prou feines movent-se per fer anar les agulles; l'únic altre moviment, una teranyina que tremolava en l'atmosfera a prop de terra.

Mentre caminava, s'inclinava damunt dels bassals, arrencava pagellides de les roques i les deixava caure a la capsa de l'esquer, i després va tornar per la platja fins al lloc on pasturava la Pegi i plegats van fer la volta per la falda de la muntanya blanca i per dalt dels penya-segats, pel costat de l'església on guardava la palla i seguint el mur que separava el cementiri de les pastures del darrere. Va continuar pel costat de la casa de l'administrador i va evitar l'estanyol on la mare i l'àvia havien ofegat els cadells, pensant que continuaria fins a la cala per collir l'herba que donaria per menjar a la vaca al vespre. Però ara tenia gana, després de la llet cuïta d'ahir; i estava cansat després de la nit curta endormiscat a la cadira de braços.

—Hauries de tornar a casa, Ivar —es va dir—. Et trobaràs més bé després d'esmorzar.

Se'n recordarà, d'això, és clar: que es va aturar un moment més amunt de la casa de l'administrador abans de decidir si tornava a casa o continuava fins a la cala per collir l'herba. Es recordarà que va mirar avall i no va veure res estrany, ni fum, ni la porta oberta, res que no fos el que esperava veure.

A la casa de l'administrador, en John Ferguson no havia pogut encendre foc i, per tant, no havia pogut assecar-se la roba ni coure res per sopar.

Va resultar que els trossos de torba que hi havia al prestatge cobert del darrere estaven plens d'argila i no hi havia manera que cremessin, i havia acabat menjant-se un tall de coca de fruita de la Mary i passant unes quantes hores fredes i desgraciades estirat al llit de ferro amb la roba humida.

De seguida que hi va haver llum es va llevar, dient-se amb energia que almenys podia rentar-se i passar-se la pinta pels cabells. Segons l'Strachan, des de la casa només s'havia de caminar una mica per arribar a la font de més a prop. Si durant el dia feia més calor, podria estendre la roba al bruguerar i, mentre esperava que s'eixugués, potser podria començar a fer algunes anotacions i observacions preliminars abans d'anar a parlar amb l'home.

L'important era no desanimar-se; l'important era recordar que això era una feina, un encàrrec, un mitjà per a un fi molt important.

Va dir una pregària ràpida i va ficar els peus a les sabates molles, va agafar la pistola dels peus del llit i la va

tirar, juntament amb la munició i la pólvora, a dins de la caixa.

La resta de coses les va tornar al sarró —la pinta i el sabó, la llauna amb els estris d'escriure, el retrat de la Mary i el llibre de comptes dels Lowrie, la muda de recanvi i l'altra camisa, que després de l'esquitxada de l'aigua turbulenta en sortir de la *Lily Rose* estaven igual de molles que la roba que duia— i tot seguit es va posar en marxa, sortint de la casa i estirant la porta pesada i que no encaixava bé per tancar-la darrere seu.

Feia un dia clar amb només una línia baixa de núvols per sobre l'horitzó, i si algú hagués estat al cel de sobre l'illa aquell matí, amb els mascarells i els somorgollaires, els frarets i els cormorans i les garses de mar, hauria vist la seva minúscula figura negra sortint de la casa de l'administrador i obrint-se pas entre clapes d'armèria marina rosa i prats verds ufanosos. Hauria vist com s'aturava quan va arribar a la primera extensió de bruguerar, i hauria vist com es treia la roba i l'estenia, juntament amb la de recanvi de dins del sarró, perquè s'eixugués. L'hauria vist (ara blanc com el marfil en lloc de negre), xipollejant entre les canyes del voltant de la font. L'hauria vist anotar unes quantes coses al llibre de comptes de color blau fosc i després l'hauria vist aixecar-se, portant tan sols el sarró i les sabates mig seques, i dirigir-se amb curiositat cap a la vora del penya-segat i fer un pas pel caminet rost i ple de roques. L'hauria vist agitar-se, un moment, sobre la pedra relliscosa, fent giravoltar els braços com un patinador maldestre i, quan va desaparèixer de cop, hauria vist el sarró traçant un arc cap amunt i cap enfora, transportat per sobre l'aigua com si fos un ocell marró sense traça en un corrent invisible de vent fresc del nord.

A la cala, havent decidit que no aniria a esmorzar, l'Ivar va treballar a un ritme constant, ajupint-se i arrencant manats de l'herba exuberant d'entre les roques. A poc a poc, s'anava movent entre les pedres, collint l'herba a mesura que avançava, i va ser allà que es va aturar i es va posar dret i va mirar per damunt de l'aigua.

Mentre havia estat malalt, unes taques fosques que es movien li havien aparegut sovint a la vista: grumolls negres que flotaven davant dels ulls si feia el més mínim moviment, i es va estar un moment sense moure's. Hi havia una paraula en la seva llengua que descrivia com el mar tapava i destapava una roca enfonsada a la vora del mar, i també hauria descrit exactament la manera com l'objecte fosc i boterut no parava d'enfonsar-se sota les onades somes i després tornava a aparèixer. Va parpellejar i, quan la forma negra va continuar allà, va deixar caure l'herba i es va posar a caminar per l'aigua, però ara feia vent, que venia en ratxes cada vegada més violentes, i cada cop que ell intentava agafar la massa boteruda, l'aire l'arrossegava fora del seu abast. Davant de l'aigua, la Pegi estava dreta amb el cap cot, i el vent li fuetjava amb sorra els flancs i els ulls. L'Ivar va tornar a arpar

l'objecte flotant i aquest cop va atrapar-ne la vora i se'l va acostar.

Es va estar molta estona dret a la platja mirant la marea que s'allunyava. El vent empenyia cap endavant boirina i pluja fina. Hi havia aigua dolça regalimant a la base dels penya-segats de darrere seu. Va veure frarets i foques i cormorans, res més; durant més d'una hora es va estar allà plantat però no hi havia res ni ningú, cap vaixell gran ni barca petita de cap mena, i al final es va penjar el sarró a l'espatlla, va posar l'herba als coves de la Pegi, es va girar d'esquena a la platja i va tornar a casa.

* * *

Al sarró hi va trobar un feix de papers xops a dins d'una coberta de tela blava; una pinta com la que en Hanus havia portat temps enrere a la Jenny des de Bergen, aquella vegada que va portar el te i el tabac, però més petita i amb les pues més fines; un tros de sabó de color de civada, tou i pastós de tanta aigua; una llauna que contenia un ganivetet plegable i el que va creure que eren estris per escriure; i ben bé al fons, a sota els papers, va trobar una dona de cabells foscos dins d'un marc de cuir, que el mirava des de darrere un tros de vidre trencat amb un somriure secret i tímid.

Era impossible distingir-ne l'entorn, que era marró i boirós i indistint, com si estigués dreta en el crepuscle borros d'una tarda de començaments d'hivern. Però la dona mateixa estava tan viva com qualsevol altra cosa que hagués vist mai, i més viva, de lluny, que els seus records de la Jenny o la mare o l'àvia. En tota la seva vida no havia vist mai res semblant. La va tocar amb el dit, gairebé es-

perant que es moguéss, i durant molt temps es va estar agenollat davant del foc agafant-la.

Era tard quan es va aixecar i la va repenjar contra la paret a la lleixa de pedra de sobre la llar mentre separava els papers xops que hi havia a la bossa i els escampava davant del foc perquè s'eixuguessin. Si hi havia hagut alguna cosa escrita, cap paraula en anglès o escocès o danès o noruec o qualsevol altra llengua que ell ni coneixia ni sabia llegir, l'aigua s'ho havia endut. La roba blava amb què estaven embolicats la va escórrer amb les mans i també la va estendre. El sabó se'l va acostar a la cara però no va sentir cap olor que no fos la del mar, i el va deixar a la llar al costat de la pinta i després, encara que tot ja estava il·luminat pel foc, va encendre la llàntia per poder tornar a mirar la dona somrient de cabells foscos que d'alguna manera era viva dins del marc i la foscor marró i tèrbola que l'envoltava.